

Fragment relacji świadka historii

PIOTR ŁYŻWA

ur. 1961, Bielawa

Zakres terytorialny i czasowy	Ziemia dzierżoniowska, po 1989 roku
--------------------------------------	-------------------------------------

Dbanie o pamięć pomordowanych przez OUN-UPA na Kresach w czasie II wojny światowej

Na Wołyniu tato był świadkiem okrucieństw dokonanych na Polakach przez nacjonalistów ukraińskich. Właściwie z tego powodu miał traumę i wspominając te wydarzenia i przeżycia, zadawał pytania: *Jak to możliwe? Dlaczego tak było? Niemiec zabił, zagazował, ale nie męczył. Rosjanin też zabił, strzałem w tył głowy. A tutaj były sytuacje, że ofiarom przydawano przed śmiercią niewyobrażalnego cierpienia.* Opowiadał nieraz nam, dzieciom, o sytuacjach, których był naocznym świadkiem. Mieliśmy wtedy po kilkanaście lat. Mama mówiła: *Nie opowiadaj!* Bo rzeczywiście to były bardzo brutalne sceny. Tato, jako świadek tych zbrodni, całe życie czuł się w obowiązku, aby czcić pamięć ofiar. Nie można było wtedy o tym mówić. A przecież wymordowano wielu ludzi, wśród których byli jego znajomi. Widział pomordowanych kolegów, osoby w różnym wieku, staruszków i niemowlęta. O tym nie można było mówić. Za komuny, w okresie PRL-u, ten temat nie był podnoszony, bo przecież panowała ideologia przyjaźni wszystkich krajów podległych Związkowi Radzieckiemu. Ukraina była republiką Związku Radzieckiego, więc temat tych zbrodni był zakazany. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, po 1989 roku, można było mówić o zbrodniach na Kresach. Nawet powstało Stowarzyszenie Kresowian upamiętniające ofiary zbrodni nacjonalistów ukraińskich. Tato należał do tego stowarzyszenia i dawał świadectwo prawdzie. Bardzo bolał nad tym do końca życia, zmarł w 2023 roku, że do tej pory w miejscach zbrodni wielu Polaków nie ma nawet krzyża, nie są upamiętnione miejsca ich śmierci. I też nie ma takiej prawdy, wypowiedzianej przez polityków, między narodem ukraińskim a narodem polskim. Ze źródeł historycznych wiem, że zginęło około 130 tysięcy Polaków.

Data utworzenia	8 lipca 2024
Rozmawiał/a	Wiktoria Świętoń
Redakcja	Jadwiga Horanin
Prawa	Forum Dialogu Między Kulturami